

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА**

М. В. Яцюк

**Програма та робоча програма
навчальної дисципліни**

«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

**для студентів I курсу денної і заочної форм навчання освітньо-
кваліфікаційного рівня бакалавр за галуззю знань 0401 – «Природничі
науки» напряму підготовки 6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього
середовища та збалансоване природокористування»**

Харків – ХНАМГ – 2009

Програма та робоча програма навчальної дисципліни «Історія України» (для студентів I курсу денної і заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр за галуззю знань 0401 – «Природничі науки» напряму підготовки 6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» / Укл.: М. В. Яцюк– Харків: ХНАМГ, 2009. – 28 с.

Укладач: М. В. Яцюк

Рецензент: канд. іст. наук, доц. Л. М. Жванко

Рекомендовано кафедрою історії та культурології, протокол засідання №1 від 29 серпня 2008 р.

Зміст

	стор.
Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	7
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	8
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	9
1.5. Анотації дисципліни.....	9
2. Робоча програма навчальної дисципліни.....	11
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	11
2.2. Зміст дисципліни.....	12
2.3. Самостійна робота студентів.....	20
2.4. Засоби контролю та структура	21
2.5. Інформаційно-методичне забезпечення.....	26

ВСТУП

Згідно з програмою Міністерства освіти і науки України з підготовки кваліфікованих фахівців у всіх галузях народного господарства у вищих навчальних закладах є обов'язковою для вивчення дисципліни «Історія України».

Вивчення «Історія України» як дисципліни потребує теоретико-методологічного, науково-методичного та організаційно-практичного забезпечення. Наріжним загально методичним принципом виступає осягнення суті історичного процесу в нашій країні на підвалинах об'єктивності й історизму, духовності й гуманізму. Тісний зв'язок, взаємодія теорії і практики в напрямку реалізації пізнавально-творчої функції історичної теорії і формування у студентів свідомої потреби в оволодінні пропонованим предметом вимагає залучення загальновідомих функцій історії, широкого кола ідей, проблем, уявлень, асоціацій міждисциплінарного характеру.

Головною метою вивчення дисципліни «Історія України» є виховання людини на засадах патріотизму, формування особистості, інтелекту, усвідомлення власної причетності до державотворчих прагнень українського народу.

В умовах подальшої гуманізації навчального процесу в Академії кафедра історії і культурології бачить пріоритетним викладання предмета в інноваційному ключі. Механізм осягнення інновацій полягає в реалізації окремих блоків: історія і практика; співвідношення історичного і логічного; основи психології, участь студентів і викладачів у наукових конференціях; діалоговий характер навчання тощо.

Програму навчальної дисципліни «Історія України» розроблено на основі:

- СВО ХНАМГ Експериментальна ОКХ бакалавра напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», погоджено з МОН 1.11.07;
- СВО ХНАМГ Експериментальна ОПП підготовки бакалавра напряму

- підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», погоджено з МОН 1.11.07;
- ГСВО ОКХ бакалавра напряму підготовки 0708 «Екологія», затверджено наказом МОН № 487 від 15.06.04 р. (з 2006 р. напрям підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»);
 - ГСВО ОПП підготовки бакалавра напряму підготовки 0708 «Екологія», затверджено наказом МОН № 487 від 15.06.04 р. (з 2006 р. напрям підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»);
 - СВО ХНАМГ Експериментальний навчальний план підготовки бакалавра денної форми навчання, напряму 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», погоджено з МОН 24.05.07;
 - СВО ХНАМГ навчальний план підготовки бакалавра заочної форми навчання напряму підготовки 0708 «Екологія» спеціальності 6.70800 «Екологія та охорона навколишнього середовища», затверджено ректором 2006 р.

Програма навчальної дисципліни «Історія України» ухвалена кафедрою історії і культурології, протокол № 1 від 29 серпня 2008 р. та Вченою радою факультету Електричного транспорту, протокол № 1 від 12 вересня 2008 р.

Програму погоджено з випусковою кафедрою «Інженерної екології міст».

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Метою вивчення дисципліни є:

- вивчення фундаментальних засад державотворення, соціально-політичних та етнічних процесів в Україні;
- розвиток історичного мислення, пробудження відчуття власної причетності до державотворчих прагнень українського народу;
- формування вміння орієнтуватися у світі міжетнічних відносин з позицій гуманізму, виховання патріотизму, етнічної толерантності.

Основними завданнями, що передбачено вирішити в процесі викладання дисципліни, є теоретична і практична підготовка бакалавра в галузі історичних освіти. Знання і навички студентів, що виховуються під час вивчення дисципліни «Історія України»:

- володіння інформаційними структурами;
- вміння здійснювати пізнавальні процеси;
- відтворення процесів репродуктивного мислення;
- оволодіння мотиваційними процесами;
- вміння орієнтуватись в сучасному суспільно-політичному житті;
- знаходити аналогію сучасних проблем в історичному минулому і пропонувати шляхи їх вирішення;
- застосовувати набуті знання у спілкуванні, дискусіях, обговоренні питань сучасності;
- гуманістичні ціннісні орієнтири в житті;
- знання періодизації, концептуальних проблем історії України, основних термінів і понять, дат і дійових осіб українського державотворення.

Предметом вивчення у дисципліні є суспільно-політичні, державотворчі та етнополітичні процеси в українських землях.

Навчальна дисципліна «Історія України» належить до циклу нормативних гуманітарних та соціально-економічних дисциплін за галуззю знань 0401 –

«Природничі науки» напряму підготовки 6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування».

Таблиця 1.1. – Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Вихідна	Культурологія Соціологія Політологія Філософія

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Історія України

Змістовий модуль (ЗМ) 1.1 Історичні події на території України від стародавніх часів до кінця XVIII ст.:

Тема 1. Політичні аспекти утворення, розквіту і розпаду держави Україна – Русь (IX – перша половина XIV ст.).

Тема 2. Політичні особливості і наслідки перебування українських земель під владою іноземних держав (друга половина XIV – перша половина XVII ст.).

Тема 3. Українська козацька держава (друга половина XVII ст.).

Тема 4. Знищення російським самодержавством української державності (XVIII ст.).

Тема 5. Українське національне відродження (XIX – початок XX ст.).

ЗМ 1.2 Україна в добу нової і новітньої історії (XIX – XXI ст.):

Тема 6. Українська революція 1917 – 1920 рр.

Тема 7. Військово-політичні тоталітарні режими в українських землях 20-х – середина 40-х років XX ст.

Тема 8. Криза радянської тоталітарної системи. Боротьба за державну незалежність (1945 – 1991 рр.).

Тема 9. Становлення держави Україна (1991 – 2009 рр.).

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання (за рівнями сформованості)	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
1. За результатами аналізу історичних джерел та історіографічної літератури, використовуючи ознаки соціально-історичних епох та критерії причинно-наслідкових зв'язків історичних процесів, визначати періоди, закономірності формування та розвитку етнополітичних процесів в Україні	соціально-побутова	організаційно-комунікативна
2. Аналізуючи сучасні документи та історичні матеріали, що відтворюють закономірності попереднього життя українського народу, визначати особливості сучасного соціально-політичного розвитку українського суспільства та його перспективу	соціально-побутова	організаційно-комунікативна
3. Узагальнюючи наукову інформацію історичного, політичного, гуманітарного характеру, використовуючи методи соціальних досліджень, визначати належність суб'єкта учасників спільної діяльності до певного етносу	соціально-побутова	організаційно-комунікативна
4. З врахуванням визначеної належності себе та оточуючих до певного етносу підтримувати сприятливий психологічний клімат при здійсненні спільної діяльності.	соціально-побутова	організаційно-комунікативна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К., 1992.
2. Довідник з історії України. – К., 1996.
3. Дорошенко Д. Нарис історії України: У 2 т. Львів, 1991.
4. Історія України. Навчальний посібник / Під ред. Яцюка М.В. – Харків, 2009.
5. Литвин В. Історія України. Навчально-методичний посібник для семінарських занять. – К., 2006.
6. Історія України: Курс лекцій: У 2 кн., – К., 1991-1992.
7. Політична історія України / Під ред. проф. Танцюри В.І. – К., 2002.
8. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. – К., 1992.
9. Світлична В. Історія України. – К., 2005.
10. Семененко В.І. Історія України. – Харків, 2007.

1.5. Анотації програми дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Мета та завдання вивчення дисципліни: залучення до фундаментальних засад державотворення, соціально-політичних та етнічних процесів в Україні, розвиток історичного мислення, пробудження відчуття власної причетності до державотворчих прагнень українського народу, формування уміння орієнтуватися у світі міжетнічних відносин з позицій гуманізму, виховання патріотизму, етнічної толерантності.

Предмет: суспільно-політичні, державотворчі та етнополітичні процеси в українських землях.

Змістові модулі (ЗМ) 1.1 Історичні події на території України від стародавніх часів до кінця XVIII ст.

ЗМ 1.2 Україна в добу нової і новітньої історії (XIX – XXI ст.).

Аннотация программы учебной дисциплины

ИСТОРИЯ УКРАИНЫ

Цель и задания изучения дисциплины: приобщение к фундаментальным основам государственного строительства, социально-

политическим и этническим процессам в Украине, развитие исторического мышления, пробуждение чувства к процессам государственного строительства украинского народа, формирование умения ориентироваться в проблематике межэтнических взаимоотношений с позиций гуманизма, воспитание патриотизма, этнической терпимости.

Предмет: общественно-политические и этнические процессы в Украине, основы государственного строительства.

Содержательный модуль (СМ) 1.1 Исторические события на территории Украины с древних времен до конца XVIII ст.

СМ 1.2 Украина в период новой и новейшей истории (XIX – XXI ст.).

The summary of the program of a subject matter

HISTORY OF UKRAINE

Purpose: bringing in to fundamental base of state building, socio-political and ethnic processes in Ukraine, development of historical thought, awakening of feeling of own involvement to state creative aspirations of the Ukrainian people, forming of ability to be oriented in the world of national relations from positions of humanism, education of patriotism, ethnic tolerance.

The article of study is in discipline: social and political, state creative and national processes are in Ukrainian earths.

Semantic modules (SM) 1.1 Historical events in Ukraine from ancient time till the end XVIII century.

SM 1.2 Ukraine in the period of New and Newest history (XIX – XXI centuries).

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Таблиця 2.1 – Розподіл обсягу навчальної роботи студента за робочим навчальним планом (денна форма навчання)

Призначення: підготовка	Напрям, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
1	2	3
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3 Модулів – 1 Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин – 108	Галузь знань: 0401 – «Природничі науки» Напрям підготовки: 6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» Освітньо- кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни – Нормативна Рік підготовки: 1-й Семестр: 1-й Лекції – 18 год. Практичні – 18 год. Самостійна робота – 72 год. Вид підсумкового контролю: 1 семестр – екзамен

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 33% до 67%.

Таблиця 2.2 – Розподіл обсягу навчальної роботи студента за робочим навчальним планом (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка	Напрям, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
1	2	3
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3 Модулів – 1 Змістових модулів – 2, Загальна кількість годин – 108	Галузь знань: 0401 – «Природничі науки» Напрям підготовки: 6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» Освітньо- кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни – Нормативна Рік підготовки: 1-й Семестр: 1-й Лекції – 4 год. Практичні – 2 год. Самостійна робота – 96 год. Контрольна робота – 6 год. Вид підсумкового контролю: 1 семестр – екзамен

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 6% до 94%.

Структура робочої програми навчальної дисципліни «Історія України» наведена в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Структура навчальної дисципліни «Історія України»

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Форма навчання	Семестр (и)	Години									Екзамен	Заліки
			Всь о-го	Ауд итор ні	у тому числі			Сам. робот а	У тому числі				
					Ле к- ції	Пра к- тичн і	Лабо - рато рні		Ко про б.	КП /КР	РГ Р		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
6.040106 – ЕОНС	Ден -на	1	108	36	18	18	-	72	-	-	-	1	-
6.040106 – ЕОНС	За- очн а	1	108	6	4	2	-	96	6	-	-	1	-

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних (семінарських). Низку питань винесено на розгляд і обговорення під час практичних (семінарських). Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

ЗМ 1.1 Історичні події на території України від стародавніх часів до кінця XVIII ст.

Тема 1. Політичні аспекти утворення, розквіту і розпаду держави Україна – Русь (IX – перша половина XIV ст.)

Проблеми етногенезу східних слов'ян. Східнослов'янські племена в українських землях. Їх суспільний, господарський устрій, традиції і побут.

Державотворчі процеси у східних слов'ян в давнину. Протодержавні східнослов'янські утворення. Теорії походження України – Русі. Державотворчі чинники в суспільно-політичній еволюції східнослов'янських племен. Виникнення (витоки) Руської держави. Проблеми періодизації давньоруської

держави. Діяльність перших київських князів. Розквіт Русі в добі Володимира Великого і Ярослава Мудрого. Хрещення України – Русі і його значення. Феодальна роздробленість на Русі: причини і наслідки. Розпад єдиної держави східних слов'ян і утворення на її території окремих князівств.

Політичний устрій і особливості політичної культури України – Русі. Система державного управління і її історична трансформація. Соціальна структура. Утворення і розвиток феодальних відносин.

Походження термінів «Русь» і «Україна».

Питання про давньоруську народність в історичній літературі.

Південно-Західна Русь. Піднесення і занепад Галицько-Волинського князівства. Особливості державного устрою. Внутрішня боротьба за владу. Західний вектор зовнішньої політики галицько-волинських князів.

Причини і наслідки втрати української державності. Історичне значення давньоруської держави. Роль України княжої доби у світовій історії.

Тема 2. Політичні особливості і наслідки перебування українських земель під владою іноземних держав (друга половина

XIV – перша половина XVII ст.)

Ослаблення українських земель. Литовська експансія в українські землі. Кревська унія. Втрата українськими землями своєї автономії. Політичне становище українських земель в складі Великого князівства Литовського в XIV – XVI ст. Система політичної влади Великого князівства Литовського.

Західноукраїнські землі під владою Польщі. Люблінська унія і її наслідки. Брестська церковна унія 1596 року. Особливості державної влади в Речі Посполитій. Політика ополячення і окатоличення щодо українців.

Становище православної церкви в Речі Посполитій. Церковні братства. Магдебурзьке право.

Характерні риси суспільної стратифікації українства.

Виникнення українського козацтва: причини і час появи, територія розселення. Запорізька Січ – зародок нової української (козацької) державності.

Види українського козацтва.

Тема 3. Українська козацька держава (друга половина XVII ст.)

Національно-визвольна війна під проводом Б.Хмельницького: причини, характер та рушійні сили війни, її періодизація. Гетьман Б.Хмельницький. Хід воєнних дій. Політико-правові аспекти створення української козацької держави: вибір типу державності; територія держави Б.Хмельницького; соціальна політика; роль і значення польсько-українських домовленостей (Зборівський і Білоцерківський трактати) у створенні станової держави; характер влади гетьмана. Дипломатія гетьмана Б.Хмельницького. Переяславська рада і «Березневі статті» 1654 року та їх історична оцінка у вітчизняній і зарубіжній літературі.

Наміри Б.Хмельницького розірвати союз з Московією. Політика гетьмана І. Виговського. Обрання Ю. Хмельницького гетьманом України. Наступ Московії на автономні права України. Початок занепаду козацької держави. Руїна: розпад України на Лівобережну і Правобережну; формування промосковських, пропольських, протурецьких таборів в Україні і їх боротьба за владу.

Тема 4. Знищення російським самодержавством української державності (XVIII ст.)

Правління гетьмана І. Мазепи: взаємини Гетьманщини і Московії; українсько-шведський союз. Обмеження Петром I автономії України. Трансформація суспільно-політичного ладу Гетьманщини в XVIII ст.: форми українського гетьманату; конституція П. Орлика; особливості територіального і політичного устрою. Політика Російської імперії по обмеженню української автономії. Ліквідація української державності.

Тема 5. Українське національне відродження (XIX – початок XX ст.)

Особливості національного відродження в західноукраїнських землях і на Правобережжі: ідеологічні передумови відродження; діяльність «Руської трійці»; буржуазна революція 1848 року в Західній Європі і її вплив на процеси відродження; суспільно-політичні рухи в Галичині другої половини XIX ст.

Національне відродження в українських землях Російської імперії: «будівельні блоки» національної ідентичності; роль і значення учбових закладів як осередків суспільно-політичних настроїв в 20-х – 30-х рр. XIX ст.; Кирило-Мефодіївське товариство; діяльність «Громад»; польське повстання в Україні 1863 р. і його наслідки для українського національного руху; заснування і культурно-просвітницька робота осередків «Просвіт»; ліберальні й соціалістичні ідеї М. Драгоманова.

Заснування українських політичних партій і їх ставлення до революційних подій 1905 – 1907 рр. в Україні.

Україна в умовах капіталістичної модернізації економіки.

ЗМ 1.2 Україна в добу нової і новітньої історії (XIX – XXI ст.)

Тема 6. Українська революція 1917 – 1920 рр.

Створення Центральної Ради. Її внутрішня і зовнішня політика. Перша українсько-більшовицька війна і Брестський мир 1918 року.

Українська Держава гетьмана П.Скоропадського.

Проголошення ЗУНР.

Директорія УНР: спроби утвердити українську державність в умовах зовнішньої агресії. Отаманщина.

Україна під владою більшовиків в 1918 – 1921 рр.

Тема 7. Військово-політичні тоталітарні режими в українських землях 20-х – середина 40-х років XX ст.

Встановлення комуністичного політичного режиму в Україні: політичні та

економічні перетворення в УРСР; складання і розвиток тоталітарних принципів організації державного і суспільного життя.

Сталінський режим в Україні. Голодомор 1932 – 1933 років. Політичні репресії. «Розстріляне відродження».

Західноукраїнські землі між двома світовими війнами.

Початок Другої світової війни. Входження західноукраїнських земель до складу УРСР.

Військово-політичні процеси в Україні в добу фашистської окупації: фашистський окупаційний режим; національний рух в піднімецьких українських територіях; протистояння ОУН–УПА і радянського режиму.

Звільнення України від фашистських загарбників. Підсумки війни та історичні уроки для України.

Тема 8. Криза радянської тоталітарної системи. Боротьба за державну незалежність (1945 – 1991 рр.)

Радянський тоталітарний режим в західноукраїнських землях і підпільно-партизанська боротьба ОУН–УПА.

Суспільно-політичні трансформації радянського режиму: «хрущовська відлига», жовтневий «заколот 1964 року», його наслідки; процеси «перебудови» і українська політична специфіка.

Політична опозиція комуністичному режиму в Україні: «шестидесятники»; опозиціонери 70-х – 80-х років; радикалізація національного руху з кінця 80-х – початку 90-х років. Національно-державне відродження українського народу.

Тема 9. Становлення держави Україна (1991 – 2009 рр.)

Проголошення і розбудова незалежної України: Акт проголошення незалежності і загальноукраїнський референдум 1991 року; формування і специфіка української багатопартійної системи; конституційне забезпечення демократичної політичної системи в країні.

Президентство Л. Кравчука (1991-1994 рр.).

Президентство Л. Кучми (1994-2004 рр.).

«Помаранчева революція» 2004 р. і перемога національно-демократичних сил.

Українська діаспора.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями

Розподіл часу за модулями і змістовими модулями для денної форми навчання наведений у табл. 2.4, а для заочної форми навчання – у табл. 2.5.

Таблиця 2.4 – Розподіл часу за модулями і змістовими модулями для денної форми навчання

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього кредит/ /годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Пр.	Лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. «Історія України»	3/108	18	18	-	72
ЗМ 1.1 Історичні події на території України від стародавніх часів до кінця XVIII ст.	1,5/54	9	9	-	36
ЗМ 1.2 Україна в добу нової і новітньої історії (XIX – XXI ст.)	1,5/54	9	9	-	36

Таблиця 2.5 – Розподіл часу за модулями і змістовими модулями для заочної форми навчання

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього кредит/ /годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Пр.	Конт. роб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. «Історія України»	3/108	4	2	6	96
ЗМ 1.1 Історичні події на території України від стародавніх часів до кінця XVIII ст.	1,5/54	2	1	3	48
ЗМ 1.2 Україна в добу нової і новітньої історії (XIX – XXI ст.)	1,5/54	2	1	3	48

2.2.2. План лекційного курсу

Таблиця 2.6 – План лекційного курсу з навчальної дисципліни

Зміст	Кількість годин	
	6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»	
	Денне навчання	Заочне навчання
1	2	3
Модуль 1. «Історія України»	18	4
ЗМ 1.1 Історичні події на території України від стародавніх часів до кінця XVIII ст.	9	2
Тема 1. Політичні аспекти утворення, розквіту і розпаду держави Україна – Русь (IX – перша половина XIV ст.)	2	1
Тема 2. Політичні особливості і наслідки перебування українських земель під владою іноземних держав (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)	2	1
Тема 3. Українська козацька держава (друга половина XVII ст.)	2	-
Тема 4. Знищення російським самодержавством української державності (XVIII ст.)	2	-
Тема 5. Українське національне відродження (XIX – початок XX ст.)	1	-
ЗМ 1.2 Україна в добу нової і новітньої історії (XIX – XXI ст.)	9	2
Тема 6. Українська революція 1917 – 1920 рр.	3	1
Тема 7. Військово-політичні тоталітарні режими в українських землях 20-х – середина 40-х років XX ст.	2	1
Тема 8. Криза радянської тоталітарної системи. Боротьба за державну незалежність (1945 – 1991 рр.)	2	-
Тема 9. Становлення держави Україна (1991 – 2009 рр.)	2	-

2.2.3. План практичних (семінарських) занять

Таблиця 2.7 – План практичних занять з навчальної дисципліни

Зміст	Кількість годин	
	6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»	
	Денне навчання	Заочне навчання
1	2	3
Модуль 1. «Історія України»	18	2
ЗМ 1.1 Історичні події на території України від стародавніх часів до кінця XVIII ст.	9	1
Тема 1. Політичні аспекти утворення, розквіту і розпаду держави Україна – Русь (IX – перша половина XIV ст.)	2	1
Тема 2. Політичні особливості і наслідки перебування українських земель під владою іноземних держав (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)	2	-
Тема 3. Українська козацька держава (друга половина XVII ст.)	2	-
Тема 4. Знищення російським самодержавством української державності (XVIII ст.)	1	-
Тема 5. Українське національне відродження (XIX – початок XX ст.)	1	-
Поточний контроль ЗМ 1.1	1	-
ЗМ 1.2 Україна в добу нової і новітньої історії (XIX – XXI ст.)	9	1
Тема 6. Українська революція 1917 – 1920 рр.	3	1
Тема 7. Військово-політичні тоталітарні режими в українських землях 20-х – середина 40-х років XX ст.	2	-
Тема 8. Криза радянської тоталітарної системи. Боротьба за державну незалежність (1945 – 1991 рр.)	1	-
Тема 9. Становлення держави Україна (1991 – 2009 рр.)	2	-
Поточний контроль ЗМ 1.2	1	-

2.2.4. Індивідуальне завдання (ІНДЗ)

Програмою дисципліни передбачено виконання індивідуального завдання студентами заочної форми навчання у вигляді тест-зошита. Метою виконання роботи є закріплення теоретичних знань з дисципліни та набуття практичних навичок самостійної роботи з рекомендованою до вивчення літературою.

Пропонований тест-зошит є письмовою формою опрацювання головних проблем дисципліни «Історія України», яка дозволяє студентам заочної форми навчання удосконалювати процес вивчення історії нашої країни.

Тест-зошит покликаний також вдосконалити систему перевірки та оцінки рівня знань студентів-заочників. Під час підготовки тестових завдань укладачі виходили з сучасних вимог до оптимізації різних форм навчального процесу в системі вищої школи, спиралися на сучасні програми та тематичне планування матеріалу з вузівських курсів історії України, а також на найновіші публікації з актуальних проблем української історії.

Студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу у вигляді тест-зошита у І-му семестрі.

Контрольна робота вважається зарахованою, якщо студент виконав завдання в повному обсязі та отримав відповідний результат.

Зарахована тестова робота є допуском для студентів заочної форми навчання до екзамену у І-му семестрі.

2.3. Самостійна робота студентів

Для опанування матеріалу дисципліни «Історія України» окрім лекційних занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі.

Основними видами самостійної роботи студента є – вивчення додаткової літератури, робота з довідковими матеріалами, підготовка до практичних занять, підготовка до поточного й підсумкового контролю, виконання самостійного завдання..

Таблиця 2.8 – Розподіл часу самостійної роботи за темами навчальної дисципліни

Зміст	Кількість годин	
	6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»	
	Денне навчання	Заочне навчання
1	2	3
Модуль 1. «Історія України»	72	96
ЗМ 1.1 Історичні події на території України від стародавніх часів до кінця XVIII ст.	36	48
Тема 1. Політичні аспекти утворення, розквіту і розпаду держави Україна – Русь (IX – перша половина XIV ст.)	8	9
Тема 2. Політичні особливості і наслідки перебування українських земель під владою іноземних держав (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)	10	12
Тема 3. Українська козацька держава (друга половина XVII ст.)	6	9
Тема 4. Знищення російським самодержавством української державності (XVIII ст.)	6	9
Тема 5. Українське національне відродження (XIX – початок XX ст.)	6	9
ЗМ 1.2 Україна в добу нової і новітньої історії (XIX – XXI ст.)	36	48
Тема 6. Українська революція 1917 – 1920 рр.	9	12
Тема 7. Військово-політичні тоталітарні режими в українських землях 20-х – середина 40-х років XX ст.	9	12
Тема 8. Криза радянської тоталітарної системи. Боротьба за державну незалежність (1945 – 1991 рр.)	9	12
Тема 9. Становлення держави Україна (1991 – 2009 рр.)	9	12

2.4. Засоби контролю та структура

В організації навчального процесу застосовується поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюють під час практичних

занять. Він має на меті перевірку рівня підготовленості студентів з певних розділів (тем) навчальної програми і виконання конкретних завдань. Поточний контроль (тестування, усне опитування, доповіді) проводиться та оцінюється за питаннями, які винесені як на практичне (семінарське) заняття, так і на самостійну роботу.

Підсумковий контроль виконують з метою оцінювання результатів навчання студентів. Загальна оцінка кожного змістового Модулю складається з поточних балів і з балів виконання модульної екзаменаційної роботи.

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни.

Перевірка й оцінювання знань студентів здійснюється із використанням наступних форм:

1. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
2. Проведення модульного контролю.
3. Проведення підсумкового екзамену.

Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів денної форми навчання наведені в табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів денної форми навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)		Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів		
ЗМ 1.1	Тематичні тестування	20
ЗМ 1.2	Тематичні тестування	20
Усне опитування, доповіді		20
Підсумковий контроль з модулю		
Екзамен		40
Всього за модулем		100%

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюється під час практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- 1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування лекцій;;
- 2) виконання поточного контролю.

Оцінку «відмінно» ставлять за умови відповідності виконаного завдання студентом або його усної відповіді за усіма зазначеними критеріями. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи

Оцінювання проводять за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою з питань, що розглядаються;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, винесених для самостійного опрацювання.
- 5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в індивідуальній творчій роботі, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

Контроль за виконанням поставлених задач здійснюється протягом усього семестру. За успішне та систематичне виконання поставлених завдань протягом двох змістових модулів студент отримує оцінку «відмінно» або по 20% за поточний контроль, якщо студент виконує поставлені завдання.

Робота студента в аудиторії оцінюється за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання;

- 2) логічність і послідовність викладання матеріалу;
- 3) повнота розкриття теми;
- 4) використання й аналіз додаткових літературних джерел;

Проведення поточного контролю

Поточний контроль (тестування) здійснюється та оцінюється за питаннями, які винесено як на практичне (семінарське) заняття, так і на самостійну роботу. Поточний контроль проводять у письмовій формі після того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал і виконані самостійні завдання в межах кожної теми змістового модуля. За кожним змістовим модулем проводиться поточне тестування на практичному занятті (табл. 2.9) і кожному студентові виставляється відповідна оцінка за отриманою кількістю балів.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційної і практичної (семінарської) форм роботи і вміння застосовувати набуті знання.

Після вивчення тем 1-5 (ЗМ 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення тем 6-9 (ЗМ 1.2) – тестові завдання або контрольну роботу до другого змістового модуля. За результатами роботи на кожному практичному занятті студент отримує відповідну кількість балів.

У відповідності до програми навчальної дисципліни «Історія України» тестування проводять на останньому практичному занятті з кожного змістового модуля. Загальна тривалість тестів або контрольної роботи з модуля «Історія України» – 2,0 година (по 1 годині на опрацювання одного тесту (контрольної роботи) з одного змістового модуля). Тестове завдання містить запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання (контрольної роботи) використовуються критерії оцінювання. Для кожного тестового завдання (контрольної роботи) розроблена шкала оцінювання, яка надається викладачем на розгляд студентів до проведення тестового контролю.

Тести для поточного модульного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Контрольні роботи для поточного модульного контролю обираються із загального переліку питань за відповідними темами.

Проведення підсумкового письмового екзамену з Модулю

Умовою допуску до екзамену є: сума накопичених балів за двома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 51 % поточного контролю (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з поточного модульного контролю (за національною системою).

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.10).

Екзамен здійснюють у письмовій формі за екзаменаційними питаннями. Екзаменаційні питання складаються з теоретичного матеріалу вивчених тем дисципліни.

Таблиця 2.10 – Шкала перерахунку оцінок результатів навчання в різних системах оцінювання

Система оцінювання	Шкала оцінювання						
Внутрішній вузівський рейтинг, %	100-91	90-71		70-51		50-0	
Національна 4-бальна і в системі ECTS	5 <i>відмінно</i>	4 <i>добре</i>		3 <i>задовільно</i>		2 <i>незадовільно</i>	
Внутрішній вузівський рейтинг у системі ECTS	100-91	90-81	80-71	70-61	60-51	50-26	25-0
Національна 7-бальна і в системі ECTS	<i>відмінно</i> <i>A</i>	<i>дуже добре</i> <i>B</i>	<i>добре</i> <i>C</i>	<i>задовільно</i> <i>D</i>	<i>достатньо</i> <i>E</i>	<i>незадовільно*</i> <i>FX*</i>	<i>незадовільно**</i> <i>F**</i>
ECTS, %	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>FX*</i>	<i>F**</i>
студентів	<i>10</i>	<i>25</i>	<i>30</i>	<i>25</i>	<i>10</i>	<i>не враховується</i>	

* з можливістю повторного складання;

** з обов'язковим повторним курсом

Для студентів заочної форми навчання в якості підсумкового контролю знань передбачено екзамен за білетною системою. Екзамен проводиться в письмовій формі згідно з відведеним на це часом. Критерії оцінювання – див. Таблицю 2.10.

2.5. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література(підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1	2
1. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К., 1992.	<i>Усі ЗМ</i>
2. Довідник з історії України. – К., 1996.	<i>Усі ЗМ</i>
3. Дорошенко Д. Нарис історії України: У 2 т. Львів, 1991.	<i>Усі ЗМ</i>
4. Історія України. Навчальний посібник / Під ред. Яцюка М.В. – Харків, 2009.	<i>Усі ЗМ</i>
5. Литвин В. Історія України. Навчально-методичний посібник для семінарських занять. – К., 2006.	<i>Усі ЗМ</i>
6. Історія України: Курс лекцій: У 2 кн., – К., 1991-1992.	<i>Усі ЗМ</i>
7. Політична історія України / Під ред. проф. Танцюри В.І. – К., 2002.	<i>Усі ЗМ</i>
8. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. – К., 1992.	<i>Усі ЗМ</i>
9. Світлична В. Історія України. – К., 2005.	<i>Усі ЗМ</i>
10. Семененко В.І. Історія України. – Харків, 2007.	<i>Усі ЗМ</i>
2. Додаткові джерела (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Історія українського козацтва: У 2 т., – К., 2006-2007.	<i>ЗМ 1</i>
2. Магочій П. Історія України. – К., 2007.	<i>Усі ЗМ</i>
3. Малик Я., Чуприна В. Історія української державності. – Львів, 1995.	<i>ЗМ 2</i>
4. Новітня історія України. – К., 2000.	<i>ЗМ 2</i>
6. Субтельний О. Україна: історія. – К., 1994.	<i>Усі ЗМ</i>
7. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. – К., 2005.	<i>Усі ЗМ</i>
3. Методичне забезпечення(реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1. Програма і плани семінарських занять з дисципліни «Історія України» (для студентів денної і заочної форм навчання спеціальностей 6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», 6.060102 – «Архітектура», 6.080101 – «Геодезія, картографія та землеустрій», 6.140101 – «Готельно-ресторанна справа») / Укл.: Жванко Л. М., Рябченко О. Л., Яцюк М. В. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 28 с.	<i>Усі ЗМ</i>

Продовження таблиці

1	2
2. Методичні рекомендації для організації самостійної роботи з дисципліни «Історія України» (для студентів денної і заочної форм навчання спеціальностей 6.020107 – «Туризм», 6.030504 – «Економіка підприємництва», 6.030509 – «Облік і аудит», 6.030601 – «Менеджмент організацій і адміністрування», 6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», 6.050701 – «Електротехніка та електротехнології», 6.050702 – «Електромеханіка», 6.060101 – «Будівництво», 6.060102 – «Архітектура», 6.060103 – «Гідротехніка», 6.070101 – «Транспортні технології», 6.080101 – «Геодезія, картографія та землеустрій», 6.180101 – «Готельно-ресторанна справа») / Укл.: Жванко Л. М., Рябченко О. Л., Яцюк М. В. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 26 с.	Усі 3М
3 Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Історія України» для студентів денної і заочної форм навчання спеціальностей 6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», 6.060102 – «Архітектура», 6.080101 – «Геодезія, картографія та землеустрій», 6.140101 – «Готельно-ресторанна справа»; 6.070101 – «Транспортні технології» / Укл.: Жванко Л. М., Яцюк М. В. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 83 с.	Усі 3М
4. Internet ресурси	
Цифровий репозиторій ХНАМГ // www.ksame.ua	Усі 3М

Навчальне видання

Програма та робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»
(для студентів I курсу денної і заочної форм навчання освітньо-
кваліфікаційного рівня бакалавр за галуззю знань 0401 – «Природничі науки»
напрямку підготовки 6.040106 – «Екологія, охорона навколишнього середовища
та збалансоване природокористування»

Укладач: Микола Володимирович Яцюк

План 2009, поз. 319Р

Підп. до друку 19.10.2009 Друк на різнографі. Замовл. № 5251	Формат 60 x 84 1/16 Умовн.-друк. арк. 1,2 Тираж 10 прим.	Папір офісний Обл.-вид. арк. 1,5
61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12		
Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ		
61002, Харків, вул. Революції, 12		